HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

29 iulie 2010*

În cauza C-151/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Juzgado de lo Social Único de Algeciras (Spania), prin decizia din 26 martie 2009, primită de Curte la 28 aprilie 2009, în procedura

Federación de Servicios Públicos de la UGT (UGT-FSP)

împotriva

Ayuntamiento de La Línea de la Concepción,

María del Rosario Vecino Uribe,

Ministerio Fiscal,

* Limba de procedură: spaniola.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii G. Arestis, J. Malenovský (raportor) și D. Šváby, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Ministerio Fiscal, de domnul J. L. M. Retamino, în calitate de agent;

— pentru guvernul spaniol, de doamna B. Plaza Cruz, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii J. Enegren și R. Vidal Puig, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 mai 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități (JO L 82, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 20).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Federación de Servicios Públicos de la UGT (UGT-FSP), pe de o parte, și Ayuntamiento de La Línea de la Concepción (denumită în continuare „Ayuntamiento de La Línea"), doamna del Rosario Vecino Uribe și alți 19 pârâți, precum și Ministerio Fiscal, pe de altă parte, cu privire la refuzul Ayuntamiento de La Línea de recunoaștere a calității de reprezentanți legali ai lucrătorilor pentru persoanele alese în vederea asumării acestei funcții în diverse întreprinderi cărora li s-au încredințat concesiunile serviciilor publice transferate acestei autorități locale.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

3 Directiva 2001/23 a codificat Directiva 77/187/CEE a Consiliului din 14 februarie 1977 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități (JO L 61, p. 26), astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/50/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 (JO L 201, p. 88).

4 Considerentul (3) al Directivei 2001/23 prevede că „[s]unt necesare dispoziții pentru protecția lucrătorilor în cazul schimbării angajatorului, în special pentru a asigura că drepturile acestora sunt menținute”.

5 Articolul 1 alineatul (1) din această directivă prevede:

„(a) Prezenta directivă se aplică în cazul oricărui transfer al unei întreprinderi, unități sau al unei părți de întreprindere sau de unitate către un alt angajator, ca rezultat al unei cesiuni convenționale sau al unei fuziuni.

(b) Sub rezerva literei (a) și a următoarelor dispoziții ale prezentului articol, se consideră transfer în sensul prezentei directive cel al unei unități care își menține identitatea, înțeleasă ca ansamblu organizat de mijloace, care are obiectivul de a desfășura o activitate economică, indiferent dacă acea activitate este centrală sau auxiliară.

(c) Prezenta directivă se aplică în cazul întreprinderilor publice și private care exercită o activitate economică, indiferent dacă au sau nu scop lucrativ. O reorganizare administrativă a autorităților administrației publice sau transferul unor funcții administrative între autoritățile administrației publice nu reprezintă un transfer în sensul prezentei directive."

6 Articolul 2 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„În sensul prezentei directive:

[…]

(c) «reprezentanții lucrătorilor» și alte expresii conexe desemnează reprezentanții lucrătorilor, prevăzuți de legislația sau practica statelor membre;

[…]"

7 Potrivit articolului 6 din aceeași directivă:

„(1) Dacă întreprinderea, unitatea sau partea de întreprindere sau de unitate își păstrează autonomia, statutul și funcția reprezentanților sau a reprezentării lucrătorilor afectați de transfer se mențin, în conformitate cu aceleași modalități și în aceleași condiții care existau înainte de data transferului în temeiul unei dispoziții legale, de reglementare și administrative sau al unui acord, dacă sunt întrunite condițiile necesare pentru constituirea reprezentării salariaților.

Primul paragraf nu se aplică dacă, sub rezerva dispozițiilor legale, de reglementare și administrative sau a practicii din statele membre sau în termenii unui acord cu reprezentanții salariaților, condițiile necesare pentru noua desemnare în funcție a reprezentanților salariaților sau pentru constituirea din nou a reprezentării salariaților sunt îndeplinite.

În cazul în care cedentul face obiectul unei proceduri de faliment sau al unei proceduri asemănătoare de insolvabilitate, instituite în vederea lichidării activelor cedentului și care se află sub controlul unei autorități publice competente (care poate fi un judecător sindic autorizat de o autoritate publică competentă), statele membre pot lua măsurile necesare pentru a se asigura că salariații transferați sunt reprezentați corespunzător, până la noua alegere sau desemnare a reprezentanților salariaților.

Dacă întreprinderea, unitatea sau partea de întreprindere sau de unitate nu își păstrează autonomia, statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că salariații transferați, care aveau reprezentanți și înaintea transferului, continuă să fie reprezentați adecvat în timpul perioadei necesare pentru constituirea din nou a reprezentării salariaților sau noua desemnare în funcție a reprezentanților salariaților, în conformitate cu legislația sau practica națională.

(2) Dacă mandatul reprezentanților salariaților afectați de transfer expiră ca rezultat al transferului, reprezentanții continuă să beneficieze de protecția asigurată prin acte cu putere de lege și acte administrative sau prin practica statelor membre.”

Reglementarea națională

8 Directiva 2001/23 a fost transpusă în dreptul spaniol prin Decretul regal legislativ nr. 1/1995 din 24 martie 1995 privind aprobarea textului revizuit al Legii referitoare la statutul lucrătorilor (BOE nr. 75 din 29 martie 1995, p. 9654), în versiunea care rezultă din Legea 12/2001 din 9 iulie 2001 (BOE nr. 164 din 10 iulie 2001, p. 24890, denumit în continuare „Statutul lucrătorilor").

9 În temeiul articolului 44 din Statutul lucrătorilor:

„1. Transferul unei întreprinderi, al unui centru de muncă sau al unei unități de producție autonome nu duce, ca atare, la încetarea raportului de muncă; noul angajator se subrogă în drepturile și obligațiile angajatorului precedent în ceea ce privește contractul de muncă și în materie de asigurări sociale, inclusiv în angajamentele referitoare la pensii, în condițiile prevăzute în reglementarea specifică aplicabilă și, în general, în toate obligațiile în materie de protecție socială complementară pe care cedentul le va fi subscris.

[…]

5. În cazul în care întreprinderea, centrul de muncă sau unitatea de producție care constituie obiectul transferului își păstrează autonomia, schimbarea angajatorului nu duce prin ea însăși la încetarea mandatului reprezentanților legali ai lucrătorilor, care continuă să își exercite funcțiile în aceleași condiții cu cele de dinainte."

10 Articolul 67 alineatul 1 final din Statutul lucrătorilor prevede posibilitatea organizării unor alegeri parțiale într-o întreprindere, pentru a răspunde unei creșteri a efectivului personalului, după cum urmează:

„Pot fi organizate alegeri parțiale ulterior unor demisii sau revocări ori în vederea adaptării reprezentării salariaților după o creștere a efectivului personalului. Convențiile colective prevăd măsurile necesare adaptării reprezentării salariaților la reducerile semnificative de personal care pot apărea în cadrul unei întreprinderi. În cazul în care nu există o asemenea prevedere, o astfel de adaptare va face obiectul unui acord între întreprindere și reprezentanții salariaților."

11 Potrivit articolului 67 alineatul 3 din Statutul lucrătorilor:

„Durata mandatului delegaților personalului și al membrilor comitetului de întreprindere este stabilită la patru ani, dar delegații își păstrează funcțiile, în exercitarea competențelor și a garanțiilor aferente acestora, până la convocarea și organizarea unor noi alegeri.

Delegații personalului și membrii comitetului de întreprindere pot fi revocați numai prin decizia salariaților care i-au ales, adoptată în cursul unei adunări convocate în acest scop și care reunește cel puțin o treime din alegători, cu majoritatea absolută a acestora și prin vot universal individual, liber, direct și secret. Cu toate acestea, nicio revocare nu poate interveni în cursul negocierii unei noi convenții colective și nici nu poate fi avută în vedere înainte de un termen de cel puțin șase luni."

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

12 La 25 august 2008, primarul Ayuntamiento de La Línea a adoptat un ordin prin care a decis răscumpărarea unor concesiuni de servicii publice a căror executare fusese

încredințată până atunci la patru întreprinderi concesionare private. Serviciile care constituiau obiectul concesiunilor care au fost răscumpărate priveau serviciile de îngrijitor de imobile și de curățenie în școlile din învățământul public, curățenia drumurilor publice și întreținerea parcurilor și a grădinilor.

13 Din decizia de trimitere rezultă că, în urma răscumpărării de către Ayuntamiento de La Línea a diferite concesiuni de servicii publice, salariații care făceau parte din personalul întreprinderilor respective care erau concesionare până la momentul respectiv au fost preluați de administrația locală și integrați în personalul acesteia, dar salariații respectivi, fără excepție, continuă să ocupe aceleași locuri de muncă și să exercite aceleași funcții precum înainte de răscumpărarea menționată, în aceleași centre de muncă și sub autoritatea acelorași responsabili direcți, fără schimbări substanțiale în ceea ce privește condițiile de muncă, unica diferență fiind că, în prezent, superiorii care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice, la un nivel superior față de responsabilii menționați anterior, sunt funcționarii competenți aleși în mod public, și anume consilierii locali sau primarul.

14 În urma răscumpărării concesiunilor, reprezentații legali ai salariaților din fiecare dintre aceste întreprinderi concesionare au formulat cereri la Ayuntamiento de La Línea pentru a beneficia de credit de timp. Aceste cereri au fost respinse prin hotărârea din 10 septembrie 2008, pentru motivul că salariații în cauză nu își mai asumau, din cauza integrării lor în cadrul personalului din administrația locală, funcțiile de reprezentanți legali.

15 În acest context, la 28 octombrie 2008, după ce a luat cunoștință de această decizie, reclamanta din acțiunea principală, și anume UGT-FSP, a solicitat clarificări la Ayuntamiento de La Línea, iar ulterior, la 13 noiembrie 2008, a sesizat Juzgado de lo Social Único de Algeciras cu o acțiune împotriva hotărârii menționate.

16 Prin decizia din 26 martie 2009, Juzgado de lo Social Único de Algeciras a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Cerința de păstrare a autonomiei la care se referă articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2001/23 […] este îndeplinită într-o situație de fapt (precum cea din acțiunea principală) în care, în urma răscumpărării de către o primărie a diferite concesiuni de servicii publice, salariații care făceau parte din personalul întreprinderilor respective care erau concesionare până la momentul respectiv sunt preluați de administrația locală menționată și se integrează în personalul acesteia, dar salariații respectivi (fără excepție) continuă să ocupe aceleași locuri de muncă și să exercite aceleași funcții precum înainte de răscumpărarea menționată, în aceleași centre de muncă și sub instrucțiunile acelorași responsabili direcți (superiori ierarhici), fără schimbări substanțiale în ceea ce privește condițiile de muncă, unica diferență fiind că, în prezent, superiorii care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice (la un nivel superior față de responsabilii menționați anterior) sunt funcționarii competenți aleși în mod public (consilieri locali sau primar)?”

Cu privire la întrebarea preliminară

17 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă o entitate economică transferată își menține autonomia, potrivit articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2001/23, în situația în care salariații care făceau parte din personalul acesteia sunt preluați de o primărie și integrați personalului acesteia din urmă, iar salariații respectivi continuă să ocupe aceleași locuri de muncă și să exercite aceleași funcții precum înainte de transfer, în aceleași centre de muncă și sub autoritatea acelorași superiori ierarhici, fără schimbări substanțiale în ceea ce privește condițiile de muncă, unica diferență fiind că funcționarii aleși în mod public devin superiorii care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice din entitatea transferată.

18 Guvernul spaniol consideră că în acțiunea principală nu sunt îndeplinite condițiile unui transfer în sensul Directivei 2001/23. Astfel, acesta arată că nu există transfer al unor elemente corporale semnificative între întreprinderile concesionare și Ayuntamiento de La Línea, în măsura în care școlile din învățământul public, străzile, precum și parcurile și grădinile locale aparțineau deja Ayuntamiento de La Línea. Numai întregul personal angajat de întreprinderile concesionare a fost preluat. Or, chiar dacă forța de muncă constituie un factor important, nu ar fi posibil să se ignore elementul corporal pe care se bazează serviciile de îngrijitor de imobile, de curățenie și de întreținere încredințate întreprinderilor concesionare menționate.

19 Pentru a răspunde la această întrebare, este necesar, așadar, cu titlu introductiv, să se stabilească dacă un transfer precum cel din acțiunea principală intră în domeniul de aplicare al articolului 1 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2001/23. Astfel, doar dacă răspunsul la această ultimă întrebare este afirmativ se pune întrebarea privind autonomia în sensul articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2001/23.

Cu privire la existența unui transfer în sensul articolului 1 din Directiva 2001/23

20 Din decizia de trimitere rezultă că, în cauza principală, ceea ce se analizează este răscumpărarea de către o primărie, persoană juridică de drept public, a unor concesiuni de servicii publice a căror executare a fost până la momentul respectiv încredințată unor diverse întreprinderi concesionare private. Actul prin care s-a făcut această răscumpărare este un ordin local.

21 Conform articolului 1 alineatul (1) din Directiva 2001/23, directiva se aplică în cazul oricărui transfer al unei întreprinderi, unități sau al unei părți de întreprindere sau de unitate către un alt angajator, ca rezultat al unei cesiuni convenționale sau al unei fuziuni.

22 Potrivit unei jurisprudențe constante, Directiva 2001/23 urmărește asigurarea continuității raporturilor de muncă existente în cadrul unei entități economice, independent de vreo schimbare de proprietar. Criteriul decisiv pentru stabilirea existenței unui transfer în sensul acestei directive este, prin urmare, acela dacă entitatea în cauză își păstrează identitatea, ceea ce rezultă în special din continuarea efectivă a exploatării sau din preluarea acesteia (a se vedea în special Hotărârea din 18 martie 1986, Spijkers, 24/85, Rec., p. 1119, punctele 11 și 12, precum și Hotărârea din 15 decembrie 2005, Güney-Görres și Demir, C-232/04 și C-233/04, Rec., p. I-11237, punctul 31 și jurisprudența citată).

23 Curtea a hotărât că, sub regimul Directivei 77/187, astfel cum a fost modificată de Directiva 98/50, simplul fapt că cesionarul este o persoană juridică de drept public, în speță o comună, nu permite să se excludă existența unui transfer care intră în sfera de aplicare a directivei menționate (Hotărârea din 26 septembrie 2000, Mayeur, C-175/99, Rec., p. I-7755, punctul 33). O asemenea concluzie se impune și sub regimul Directivei 2001/23.

24 Împrejurarea că decizia prin care s-a efectuat răscumpărarea concesiunilor serviciilor publice este un ordin, și anume o decizie adoptată în mod unilateral de Ayuntamiento de La Línea, nu poate să împiedice constatarea existenței unui transfer, în sensul Directivei 2001/23, între întreprinderile concesionare private și Ayuntamiento de La Línea.

25 Astfel, Curtea a hotărât anterior că împrejurarea că transferul rezultă din decizii unilaterale ale puterilor publice, și nu dintr-un concurs de voințe, nu exclude aplicarea directivei menționate (a se vedea Hotărârea din 19 mai 1992, Redmond Stichting, C-29/91, Rec., p. I-3189, punctele 15-17, precum și Hotărârea din 14 septembrie 2000, Collino și Chiappero, C-343/98, Rec., p. I-6659, punctul 34).

26 Pentru ca Directiva 2001/23 să fie aplicabilă, transferul trebuie să aibă ca obiect o entitate economică organizată în mod stabil, a cărei activitate nu se limitează la executarea unei lucrări determinate (a se vedea în special Hotărârea din 19 septembrie 1995, Rygaard, C-48/94, Rec., p. I-2745, punctul 20). Noțiunea de entitate face trimitere, astfel, la un ansamblu organizat de persoane și de elemente ce permite exercitarea unei activități economice care urmărește un obiectiv propriu (a se vedea în special Hotărârea din 11 martie 1997, Süzen, C-13/95, Rec., p. I-1259, punctul 13, Hotărârea din 20 noiembrie 2003, Abler și alții, C-340/01, Rec., p. I-14023, punctul 30, precum și Hotărârea Güney-Görres și Demir, citată anterior, punctul 32).

27 Pentru a stabili dacă condițiile de transfer al unei entități economice organizate în mod stabil sunt îndeplinite, trebuie să se ia în considerare totalitatea împrejurărilor de fapt ce caracterizează operațiunea în cauză, printre care figurează printre altele tipul de întreprindere sau de unitate în cauză, dacă sunt transferate elemente corporale, precum clădirile și bunurile mobile, care este valoarea elementelor incorporale la momentul transferului, dacă majoritatea personalului a fost sau nu a fost preluată de noul angajator, dacă a fost sau nu a fost transferată clientela, precum și gradul de similitudine dintre activitățile exercitate înainte și după transfer și durata unei eventuale suspendări a acestor activități. Aceste elemente nu constituie totuși decât aspecte parțiale ale evaluării globale care se impune și, de aceea, nu pot fi apreciate izolat (a se vedea în special Hotărârile citate anterior Spijkers, punctul 13, Redmond Stichting, punctul 24, Süzen, punctul 14, Abler și alții, punctele 33 și 34, precum și Güney-Görres și Demir, punctele 33 și 34).

28 Pe de altă parte, Curtea a subliniat că o entitate economică este capabilă să își desfășoare activitatea, în anumite sectoare, fără a dispune de elemente de activ corporale sau incorporale semnificative, astfel încât menținerea identității unei asemenea entități după efectuarea operațiunii care o afectează nu poate, prin definiție, să depindă de transferul unor astfel de elemente (a se vedea Hotărârea Süzen, citată anterior, punctul 18, Hotărârile din 10 decembrie 1998, Hernández Vidal și alții, C-127/96, C-229/96 și C-74/97, Rec., p. I-8179, punctul 31, precum și Hidalgo și alții, C-173/96 și C-247/96, Rec., p. I-8237, punctul 31).

29 Curtea a hotărât astfel că, în măsura în care, în anumite sectoare în care activitatea se bazează mai ales pe forța de muncă, o colectivitate de lucrători care desfășoară în mod durabil o activitate comună poate corespunde unei entități economice, o asemenea entitate poate să își mențină identitatea după ce a fost transferată atunci când noul angajator nu se mulțumește să desfășoare activitatea în cauză, ci preia de asemenea o parte esențială, în ceea ce privește numărul și competența, a efectivelor de personal pe care predecesorul său le aloca în mod special pentru această sarcină. În această ipoteză, noul angajator dobândește astfel un ansamblu organizat de elemente care îi va permite desfășurarea activităților sau a anumitor activități ale întreprinderii cedente într-un mod stabil (a se vedea Hotărârile citate anterior Süzen, punctul 21, Hernández Vidal și alții, punctul 32, precum și Hidalgo și alții, punctul 32).

30 În special, Curtea a hotărât, în ceea ce privește o întreprindere de curățenie, că un ansamblu organizat de salariați care sunt afectați în mod special și stabil unei sarcini comune poate să corespundă, în lipsa altor factori de producție, unei entități economice (Hotărârea Hernández Vidal și alții, citată anterior, punctul 27).

31 Astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 39 din concluzii, împrejurarea că, în acțiunea principală, nu au fost transferate elementele care fac obiectul serviciilor prestate de întreprinderile concesionare private, precum școlile, străzile, parcurile și grădinile publice, este lipsită de orice relevanță. Astfel, activele corporale care ar trebui, după caz, să fie luate în considerare sunt instalațiile, mașinile și/sau echipamentele utilizate efectiv pentru furnizarea serviciilor de îngrijitor de imobile, de curățenie și de întreținere.

32 În lumina tuturor elementelor de interpretare care precedă, este de competența instanței de trimitere să stabilească dacă în acțiunea principală s-a efectuat un transfer în sensul Directivei 2001/23.

Cu privire la noțiunea „autonomie” în sensul articolului 6 din Directiva 2001/23

33 Guvernul spaniol susține că noțiunea „autonomie” de la articolul 6 din Directiva 2001/23 trebuie interpretată în sensul că este echivalentă cu noțiunea „identitate” prevăzută la articolul 1 alineatul (1) litera (b) din această directivă. Cu toate acestea, o asemenea interpretare nu poate fi admisă.

34 Astfel, după cum rezultă din articolul 1 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2001/23, problema menținerii identității se apreciază la momentul operațiunii de cesiune convențională sau de fuziune a entității economice în cauză. Doar dacă identitatea acestei entități este menținută, o asemenea operațiune poate fi calificată drept „transfer” în sensul acestei directive.

35 În schimb, problema privind menținerea autonomiei nu se evaluează decât începând de la momentul la care existența transferului, în sensul Directivei 2001/23, a fost deja constatată. Astfel, directiva menționată are vocația de a fi aplicată oricărui transfer care îndeplinește condițiile enunțate la articolul 1 alineatul (1) din aceasta, indiferent dacă entitatea economică transferată își păstrează sau nu își păstrează autonomia în structura cesionarului (a se vedea Hotărârea din 12 februarie 2009, Klarenberg, C-466/07, Rep., p. I-803, punctul 50).

36 În cazul în care noțiunile de identitate și de autonomie ar fi echivalente, partea introductivă a articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2001/23, care stabilește condiția privind păstrarea autonomiei de către întreprinderea, unitatea sau partea de întreprindere sau de unitate în cauză ar fi lipsită de efect util, din moment ce articolul 6 alineatul (1) din această directivă ar fi în mod automat aplicabil în cazul în care se menține identitatea entității comerciale, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (b) din directiva menționată. Prin urmare, aceste noțiuni nu sunt echivalente,

iar problema dacă o întreprindere și-a păstrat autonomia în sensul articolului 6 din Directiva 2001/23 trebuie să fie avută în vedere numai după ce s-a stabilit că a avut loc un transfer în înțelesul acestei directive.

37 În ceea ce privește noțiunea de autonomie, este necesar să se constate că articolul 6 menționat nu cuprinde nicio definiție a acesteia. Noțiunea menționată nu este definită nici în cadrul altor articole din respectiva directivă.

38 Or, potrivit unei jurisprudențe constante, rezultă atât din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și ale principiului egalității că termenii unei dispoziții din dreptul Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie în mod normal să primească, în întreaga Uniune Europeană, o interpretare autonomă și uniformă (a se vedea în acest sens, în ultimul rând, Hotărârea din 3 decembrie 2009, Yaesu Europe, C-433/08, Rep., p. I-11487, punctul 18 și jurisprudența citată).

39 În plus, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, determinarea sensului și a sferei termenilor pentru care dreptul Uniunii nu oferă nicio definiție trebuie realizată în funcție de sensul lor obișnuit în limbajul curent, ținând cont de contextul în care sunt utilizați și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte (a se vedea în acest sens, în special, Hotărârea din 10 martie 2005, easyCar, C-336/03, Rec., p. I-1947, punctul 21, Hotărârea din 22 decembrie 2008, Wallentin-Hermann, C-549/07, Rep., p. I-11061, punctul 17, și Hotărârea din 5 martie 2009, Comisia/Franța, C-556/07, punctul 50).

40 Mai întâi, trebuie amintit că Directiva 2001/23 urmărește să asigure menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul unei schimbări a angajatorului, permițându-le să continue să lucreze pentru noul angajator în aceleași condiții ca acelea convenite cu cedentul (a se vedea în special Hotărârea din 10 februarie 1988, Foreningen af Arbejdsledere

i Danmark, 324/86, Rec., p. 739, punctul 9, Hotărârea din 9 martie 2006, Werhof, C-499/04, Rec., p. I-2397, punctul 25, și Hotărârea din 27 noiembrie 2008, Juuri, C-396/07, Rep., p. I-8883, punctul 28). Dreptul lucrătorilor de a fi reprezentați nu face excepție. Rezultă că, în general, această reprezentare nu trebuie afectată de transfer.

41 Astfel, articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2001/23, care cuprinde norma generală privind reprezentarea lucrătorilor, prevede că dacă întreprinderea, unitatea sau partea de întreprindere sau de unitate își păstrează autonomia, statutul și funcția reprezentanților sau a reprezentării lucrătorilor afectați de transfer se mențin, în conformitate cu aceleași modalități și în aceleași condiții care existau înainte de data transferului.

42 În continuare, trebuie să se arate că, potrivit înțelesului obișnuit în limbajul curent, termenul „autonomie" desemnează dreptul de autoguvernare.

43 Aplicat în cazul unei entități economice, acest termen reprezintă competențele acordate responsabililor acestei entități de a organiza, într-un mod relativ liber și independent, munca în cadrul entității menționate în desfășurarea propriei activități economice și în special competențele de a da ordine și instrucțiuni, de a împărți sarcini lucrătorilor subordonați care aparțin de entitatea în cauză, precum și de a decide folosirea mijloacelor corporale puse la dispoziția sa, aceasta fără intervenția directă din partea altor structuri de organizare ale angajatorului (denumite în continuare „competențe de organizare").

44 În consecință, autonomia este în principiu menținută, potrivit articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2001/23, atunci când, ulterior transferului, competențele de organizare ale responsabililor entității transferate rămân, în cadrul structurilor de organizare ale cesionarului, în esență neschimbate în raport cu situația existentă înainte de transfer.

45 Astfel, în această situație, dreptul lucrătorilor de a fi reprezentați trebuie, în principiu, exercitat în conformitate cu aceleași modalități și în aceleași condiții care existau înainte de transfer.

46 În schimb, într-o situație în care, în urma transferului, lucrătorii depind de responsabili ale căror competențe de organizare au fost reduse și care nu mai pot fi calificați drept autonomi, interesele acestor lucrători nu mai sunt, așadar, aceleași și, prin urmare, modalitățile și condițiile reprezentării acestora trebuie să se adapteze schimbărilor intervenite. Din acest motiv, astfel cum rezultă din articolul 6 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva 2001/23, mandatul reprezentanților lucrătorilor avuți în vedere de transfer trebuie, într-o asemenea situație, să fie limitat doar la perioada necesară pentru constituirea din nou a reprezentării salariaților sau noua desemnare în funcție a reprezentanților lucrătorilor.

47 Cu privire la ipoteza unei posibile redistribuiri a anumitor competențe de organizare în cadrul entității transferate, redistribuirea nu poate, în principiu, să aducă atingere autonomiei sale. Ceea ce este important este ca toți responsabilii entității transferate să poată exercita competențele de organizare pe care le dețineau deja, anterior transferului, în raport cu alte structuri de organizare ale noului angajator.

48 Pe de altă parte, simpla schimbare a superiorilor care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice, precum în acțiunea principală, nu poate să prejudicieze, în sine, autonomia entității transferate.

49 Numai competențele care permit acestor superiori ierarhici să organizeze în mod direct activitatea lucrătorilor în această entitate și să se substituie la luarea deciziilor în cadrul acesteia din urmă ar putea să aducă atingere autonomiei entității menționate. Cu toate acestea, se înțelege că o asemenea substituire în ceea ce privește luarea deciziilor în cadrul entității transferate nu poate fi considerată prejudiciabilă pentru autonomia sa în cazul în care aceasta intervine, prin excepție, în situații de urgență precum un incident grav care prejudiciază funcționarea acestei entități, cu titlu temporar și în temeiul normelor stabilite în acest scop.

50 Pe de altă parte, simpla competență de control din partea superiorilor care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice nu afectează, în general, autonomia entității transferate, cu excepția situației în care cuprinde și competențe precum cele menționate la punctul precedent.

51 O asemenea interpretare a noțiunii de autonomie permite, de altfel, să se păstreze efectul util al articolului 6 din Directiva 2001/23, având în vedere că, în practică, transferul unei întreprinderi, al unei unități sau al unei părți de întreprindere sau de unitate este însoțit aproape întotdeauna de schimbarea superiorilor care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice.

52 Această interpretare nu poate fi pusă în discuție de argumentele guvernului spaniol potrivit cărora o asemenea interpretare, care ar avea drept efect continuarea, în acțiunea principală, a reprezentării existente a lucrătorilor, pe de o parte, ar produce o formă de „dublă reprezentare" în cadrul personalului noului angajator și, pe de altă parte, nu ar ține seama de prejudiciul economic care ar fi cauzat noului angajator ca urmare a obligației sale de a acorda reprezentanților lucrătorilor transferați „credit de timp". Astfel, aceste argumente încearcă doar să pună în discuție consecințele legale ale alegerii făcute de legiuitorul Uniunii prin introducerea articolului 6 din Directiva 2001/23.

53 De asemenea, trebuie respins argumentul guvernului spaniol întemeiat pe o discriminare și pe o încălcare a principiului egalității de tratament față de reprezentanții lucrătorilor și delegații sindicali ai personalului deja existent al noului angajator.

54 În această privință, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 88 din concluzii, chiar dacă lucrătorii transferați și cei angajați de noul angajator se află în situații comparabile, diferența de tratament ce ar rezulta dintr-un posibil dezechilibru în cadrul organizării noului angajator, în defavoarea delegaților sindicali care sunt deja reprezentați și a reprezentanților personalului în cauză, al căror număr rămâne neschimbat, ar fi justificată în lumina obiectivului Directivei 2001/23, respectiv de a asigura că, în măsura posibilităților și în practică, noii lucrători nu sunt dezavantajați prin transfer în raport cu situația anterioară a acestuia.

55 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe o atingere adusă libertății sindicale a efectivelor de personal existente, este suficient să se constate că guvernul spaniol nu demonstrează prin ce, în împrejurările din acțiunea principală, exercitarea acestei libertăți fundamentale este afectată prin menținerea reprezentanților lucrătorilor din entitatea transferată.

56 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că o entitate economică transferată își păstrează autonomia, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2001/23, în situația în care competențele acordate responsabililor acestei entități, în cadrul structurilor de organizare ale cedentului, și anume competența de a organiza, într-un mod relativ liber și independent, munca în cadrul entității menționate în desfășurarea propriei activități economice și în special competențele de a da ordine și instrucțiuni, de a împărți sarcini lucrătorilor subordonați care aparțin de entitatea în cauză, precum și de a decide folosirea mijloacelor corporale puse la dispoziția sa, aceasta fără intervenția directă din partea altor structuri de organizare ale angajatorului, rămân, în cadrul structurilor de organizare ale cesionarului, în esență, neschimbate. Simpla schimbare a superiorilor care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice nu poate să prejudicieze, în sine, autonomia entității transferate, cu excepția situației în care noii superiori care ocupă cele mai înalte

poziții ierarhice dispun de competențe care să le permită să organizeze în mod direct activitatea lucrătorilor din cadrul acestei entități și să se substituie astfel superiorilor direcți ai acestor lucrători la luarea deciziilor în cadrul acesteia din urmă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

57 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

O entitate economică transferată își păstrează autonomia, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități, în situația în care competențele acordate responsabililor acestei entități, în cadrul structurilor de organizare ale cedentului, și anume competența de a organiza, într-un mod relativ liber și independent, munca în cadrul entității menționate în desfășurarea propriei activități economice și în special competențele de a da ordine și instrucțiuni, de a împărți sarcini lucrătorilor

subordonați care aparțin de entitatea în cauză, precum și de a decide folosirea mijloacelor corporale puse la dispoziția sa, aceasta fără intervenția directă din partea altor structuri de organizare ale angajatorului, rămân, în cadrul structurilor de organizare ale cesionarului, în esență, neschimbate.

Simpla schimbare a superiorilor care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice nu poate să prejudicieze, în sine, autonomia entității transferate, cu excepția situației în care noii superiori care ocupă cele mai înalte poziții ierarhice dispun de competențe care să le permită să organizeze în mod direct activitatea lucrătorilor din cadrul acestei entități și să se substituie astfel superiorilor direcți ai acestor lucrători la luarea deciziilor în cadrul acesteia din urmă.

Semnături